

rende Bøndergods, ifølge det vilde gaae over til fri Eiendom, uden at den danske Fæstebondestand i det Hele fik noget som helst af den Erstatning, som det iøvrigt saa ofte har været paatænkt og talt om at skjenke den, i Henseende til at Fæstetvungen var et Gode for den i det Hele og grundet i en særdeles Omforg for de til denne Stand hørende Familier.

Dahl: Det er kun et Par Bemærkninger, jeg skal tillade mig at opholde Sagen med. Dersom Ministeriet og navnlig Justitsministeren i den tidligere gjældende Lovgivning har Hjemmel til at meddele Lehns- og Stamhuus- og Fideicommissbestodere Ret til at afhænde Bøndergods med de Fordele, som ved dette Lovforslag ere tilstede for Fideicommissbestodere, som afhænde til Selveiendom, dersom Ministeriet har i den bestaaende Lovgivning Hjemmel til at meddele disse Begunstigelser til dem, der afhænde til Arvefæste, saa følger det jo af sig selv, at Ministeriet fremdeles er berettiget dertil; men det forekommer mig ikke, at denne Lov kunde give Ministeriet en Berettigelse til Noget, som det ellers ikke maatte have efter den bestaaende Lovgivning, ligesom der da ogsaa er den Forskjel, at Ministeriet kan nægte Ret til Afhændelse til Arvefæste, medens derimod Ministeriet — hvis Loven saaledes som den her foreligger, gaaer igjennem — ikke kan nægte Afhændelse til Selveiendom under de Betingelser, som Loven forøvrigt har stillet. Iøvrigt maa jeg bemærke, at det har været mig en stor Byldestgjørelse at høre, at Justitsministeren i det Væsentlige er enig med Udvalget. Jeg kan dog ikke skjønde rettere, end at ved dette Lovforslag, som det foreligger, virkes der ialtfald hen mod den Tanke, som ligger i Grundlovens § 98, og jeg skjønder heller ikke rettere, end at det fideicommissariske Baand er løst paa Fæstegodsset, naar det er afhændet til Selveiendom, men derimod ikke løst i det Hele og fuldstændigt, naar Afhændelse kun er skeet til Arvefæste, idet endeel af Eiendomsretten, som jeg maa bede vel bemærket, endnu bliver hos Lehnsbesidderen, og for-

saavidt synes det mig altsaa ikke, at det fideicommissariske Baand er løst. Den ærede Landstingsmand, som sidst talte, har anført endeel om, at man ikke vil tilstede Arvefæste; men det er slet ikke Tilfældet, det har Lovudkastet ikke havt til Hensigt, det har ikke villet forbyde Arvefæste, men det har ikke villet knytte de samme Fordele til Arvefæste som til Selveiendom, fordi man troede at burde foretrække Selveiendom; men man har hverken fra Forslagsstillernes Side, eller fra Comitæens Side tænkt paa at ville forbyde Arvefæste. Der er sagt, at man ved kunstige Midler vilde fremme Selveiendom, men det man har attraaet, var at tilintetgjøre de kunstige Midler, der ere imod Selveiendoms Fremme i de bestaaende Forhold. Disse kunstige Midler har man villet tilintetgjøre og ophæve, men ikke give nye kunstige Midler til at fremme den. Den samme høitærede Taler har ogsaa talt om Aarhundreder gamle Selveiere — der er kun meget faa af det Slags i Landet, de Fleste ere ikke eet Aarhundrede gamle. Det er endvidere anført, at derved vilde man tilveiebringe en stærk Udskykning og maaskee bevirke, at der atter blev en stærk Sammenlægning saaledes, at Bøndergaardene ganske kunde forsvinde og der kun blev store Aulsgaarde istedetfor; det er en Tanke, som med Grund kan gjøres gjældende, men ikke, troer jeg, mod Lovforslaget, — men kun for at tilveiebringe en Lovgivning, der hindrer en i høi Grad vidtdreven Udskykning og en i høi Grad vidtdreven Sammenlægning; men jeg troer ikke, at man skal gjøre en saadan Udskykning eller Sammenlægning afhængig af private Personers Contractforhold. — Det er alene disse faa Bemærkninger, jeg vilde tillade mig at gjøre.

Rettelse.

Nr. 160 S. 2530 R. 16 og 17 f. n: „og saaledes i al Fald gjør vedkommende Løbtagne forlegne i Eiendomsretten“ læs: „og saaledes gjør Vedkommende Løbtagne i Eiendomsretten.“